

بررسی مقایسه ای توانمندی سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده دستگاههای دولتی و نهادهای بخش عمومی در تامین انتظارات استفاده کنندگان (مطالعه محدود استان سیستان و بلوچستان)

محمدعلی مرادی^۱، زهره بدخشان^۲، بهنام مرادخانی ملال^۳

۱- دکتری حسابداری، استادیار، دانشکده حسابداری و مدیریت، موسسه آموزش عالی هاتف، زاهدان

۲- کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده حسابداری و مدیریت، موسسه آموزش عالی هاتف، زاهدان

۳- عضو کارشناسی ارشد حسابداری، مربی، دانشکده حسابداری و مدیریت، موسسه آموزش عالی هاتف، زاهدان

چکیده

این پژوهش به بررسی مقایسه ای توانمندی سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده دستگاههای دولتی و نهادهای بخش عمومی در تحقق الزامات قانونی و تامین انتظارات استفاده کنندگان و ذینفعان می پردازد. این مطالعه از نظر هدف، تحقیقی کاربردی است که در اجرای آن از رویکرد ترکیبی روش کتابخانه ای و نیز روشهای میدانی از جمله مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه و داده کاوی برای گردآوری و تجزیه و تحلیل داده های پژوهش استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش را سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده دستگاههای دولتی و نهادهای بخش عمومی استان سیستان و بلوچستان تشکیل می دهد. در بخش نخست این تحقیق معیارهای عملکردی مورد انتظار ذینفعان دستگاههای دولتی و نهادهای بخش عمومی به روش پیمایش کتابخانه ای، از طریق بررسی الزامات قانونی، اصول و موازین حسابداری، انتظارات دستگاههای نظارتی و نیازهای اطلاعاتی مدیران و سایر ذینفعان گردآوری و شناسایی شده است و سپس در بخش ثانوی از طریق تطبیق ویژگیهای سیستم های اطلاعاتی مورد استفاده هریک از موسسات جامعه تحقیق با معیارهای تعیین شده با بررسی مقایسه ای، به ارزیابی میزان کارآمدی و قابلیت اتکای سیستم های مورد استفاده در تحقق اهداف و انتظارات ذینفعان مربوطه پرداخته و در نهایت با اعمال یک طرح امتیازی متوازن به رنگ بندی اهم نقاط قوت و ضعف و نیز درجه قابلیت اتکای این سیستمها در جهت رعایت الزامات قانونی، تامین نظرات نهادهای نظارتی و تامین انتظارات اطلاعاتی مدیران، کاربران و سایر ذینفعان دستگاههای بهره بردار پرداخته شده است.

واژه های کلیدی: سیستم های اطلاعاتی حسابداری، دستگاههای دولتی، موسسات بخش عمومی، استان سیستان و بلوچستان

مقدمه

امروزه با توجه به توسعه و گسترش روزافزون دانش فناوری اطلاعات در گردهاوری، انبارش، پردازش و گزارش داده های مالی و عملیاتی شرکتها، موسسات، دستگاههای دولتی و نهادهای بخش عمومی از روش های داده پردازشی نوین، اهمیت سیستم های اطلاعاتی حسابداری در تحقق الزامات قانونی، اجرای سازه های کنترلی و نظارتی و در نهایت تامین انتظارات استفاده کنندگان و ذینفعان از اهمیت به سزایی برخوردار می باشد. کارکرد سیستم های اطلاعاتی حسابداری در اجرای منویات قانونی و قراردادی و همچنین رعایت اصول و موازین پذیرفته شده حسابداری در فرایند تهیه صورتهای مالی اساسی و سایر گزارشات مالی و عملکردی از یکسو و تاثیر آن بر نحوه طراحی و برنامه ریزی فرایندهای حسابرسی توسط حسابرسان به منظور انجام وظیفه اعتبار سنجی صورتهای مالی و حصول اطمینان از عملکرد مطلوب سیستمهای کنترلی از سوی دیگر در اجرای الزامات و تحقق اهداف مورد انتظار، ضروری می نماید تا قابلیت اتکا و کارآمدی سیستمهای اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده این بخش از نهادها و موسسات مرتباً مورد بررسی، تحقیق و آزمون واقع شده و با ارزیابی درجه کیفیت، قابلیت و توانمندی نرم افزارهای مورد استفاده، به بهره برداران در شناخت صحیح نقاط قوت و ضعف سیستمها آگاهی یافته و از این مجرا بر قابلیت اتکا و اعتماد به عملکرد صحیح این سیستمها در رعایت الزامات و اصول موضوعه افزوده و در نهایت، کیفیت محتوای اطلاعات مندرج در صورتهای مالی ارتقا بخشیده و بدین ترتیب ضمن کمک به تخصیص بهینه منابع و بهبود الگوی تصمیم مدیران و سرمایه گذاران بر وظیفه و نقش حسابرسان در ارتباط با قضاوت و ارزیابی آنها از سیستم های اطلاعاتی و کنترلی صاحب کار و تایید و تصدیق ادعاهای مطروحه در صورت های مالی منتج از سیستم های اطلاعاتی حسابداری بیافزاییم.

بیان مسئله

سیستم های اطلاعاتی حسابداری ساختار و شالوده ای است متشکل از مجموعه ای اجزای مرتبط با هم که وظیفه گردهاوری داده های مالی و عملیاتی ایجاد شده پیرامون محیط فعالیت سازمانها و یا بنگاه های اقتصادی، انبارش، پردازش و گزارش اطلاعات طبقه بندی شده، معنی دار و قابل استفاده در مدل تصمیم ذینفعان درون و برون سازمانی را با هدف برنامه ریزی، کنترل، نظارت عهده دار می باشند. امروز اطلاعات مرتبط و قابل اتکا منبع ارزشمند برای اتخاذ تصمیمات کوتاه مدت و تاکتیکی است که در عملیات روزمره سازمان جاری می باشد. سیستم های اطلاعات حسابداری نقش بسیار مهمی در تهیه اطلاعات با کیفیت جهت تصمیم گیری را ایفا می نماید. این سیستم ها می بایستی دارای مجموعه ای از قابلیت ها، توانمندیها و کارکردهایی که بتواند نیازهای اطلاعاتی و ضرورتهای کنترلی و نظارتی، مرتبط با سازمانها و موسسات مربوطه را جهت تصمیم گیری های مناسب برآورده نماید.

از سوی دیگر با عنایت به اهمیت، نقش، گستره فعالیت و رسالت دستگاههای دولتی و موسسات بخش عمومی در اعمال وظایف حاکمیتی و ایفای وظایف قانونی، سیستم های اطلاعات حسابداری در کمک به جریان صحیح امور در اینگونه سازمانها، تصمیم سازی بهینه مدیران، تخصیص بهینه منابع و امکان اعمال وظایف نهادهای نظارتی و کنترلی و در نهایت ارزیابی کیفیت ادای مسولیت پاسخگویی مدیران، نقش حیاتی ایفا می کند. تا بتواند اطلاعات مالی و حسابداری با ویژگی های کیفی مورد انتظار از جمله بموقع بودن، قابل اتکا بودن، مربوط بودن، قابل مقایسه و قابل فهم بودن را فراهم نماید. سیستم اطلاعات حسابداری سیستمی است که عملیات جمع آوری، انبارش، پردازش و گزارش اطلاعات مالی را طی فرایندهای حسابداری انجام می دهد و با پردازش انبوه داده های مالی و عملیاتی تولید شده در محیط فعالیت سازمانها

و موسسات، اطلاعات مورد استفاده تصمیم گیرندگان سازمانی و انتظاران نهادهای نظارتی در تحقق الزامات قانونی و قراردادی را تولید و ارائه می نماید. سیستم اطلاعات حسابداری در نهایت با ارائه گزارشات مالی بموقع و قابل اتکا، می تواند تصمیم گیرندگان و مدیران سازمان را در تدوین برنامه های راهبردی و اتخاذ تصمیمات عملیاتی کمک نماید.

اتخاذ تصمیمات بهینه، مستلزم اتکا بر اطلاعات صحیح، بهنگام، قابل اتکا و مربوط خواهد بود که خود استفاده از این گونه سیستم ها را ضروری می نماید، از جمله ی یکی از مهمترین سیستم هایی که در الگوی تصمیم استفاده کنندگان موثر می باشد سیستم های اطلاعاتی حسابداری است.

افزایش حجم و دامنه شرکتها و موسسات دولتی و خصوصی از روش های داده پردازی الکترونیک و سیستم های اطلاعاتی حسابداری و تاثیر آن بر الگوی تصمیم سازی استفاده کنندگان و ذینفعان ضروری می نماید تا توانمندی و کارآمدی نرم افزارهای حسابداری مرتبا مورد مطالعه و بررسی قرار داده و از این طریق الگوی تصمیم مدیران و سرمایه گذاران مربوطه را بهبود بخشیده و کارایی و اثر بخشی استفاده از منابع را در سطح جامعه ارتقی می دهد. علاوه بر این وظیفه و نقش حسابرسان در ارتباط با قضاوت و ارزیابی آنها در خصوص امنیت، دقت، صحت و قابلیت اتکا به سیستم های کنترلی موسسات مورد رسیدگی و نیز صورت های مالی منتج از اینگونه سیستم های اطلاعاتی حسابداری را تسهیل و تسریع نماییم. بر این اساس، مطالعه و ارزیابی ویژگیها، کارکردها و مشخصات مورد انتظار سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده دستگاههای دولتی و نهادهای بخش عمومی به منظور اجرای الزامات قانونی، اعمال ساختارها و اهداف کنترلی، تحقق ضرورت های نظارتی و در نهایت تامین انتظارات استفاده کنندگان و ذینفعان مختلف در کانون توجه این تحقیق است که در این راستا بدنبال بررسی مقایسه ای توانمندی سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده دستگاههای دولتی و نهادهای بخش عمومی در تامین انتظارات استفاده کنندگان در محدوده جغرافیایی دستگاههای اجرایی و موسسات بخش عمومی استان سیستان و بلوچستان می باشیم

پیشینه تحقیق

هانت (۲۰۱۵) در پژوهشی به نقد و بررسی سیستم اطلاعاتی حسابداری و اخلاق حرفه ایی در آینده پرداخته و نتایج پژوهش ان نشان می دهد که در این مقاله با بحث در مورد مسائل اخلاقی مرتبط با AIS و استفاده از آنها به عنوان یک کنترل هر دو مردم و دارایی های به پایان می رسد. این شامل یک چارچوب برای تحقیقات آینده بر اساس RIOT (نظارتی، فردی، سازمانی، و فن آوری) عوامل و هر بخش با یک دستور کار پژوهش توصیه می شود به پایان می رسد. ضامتم لیست تحقیقات قبلی و سوالات پژوهش خاص را شامل می شوند. همچنین این مقاله یک دیدگاه گسترده ای از مدیریت داده ها، بحث در مورد موضوعات اخلاقی مربوط به شناسایی، جمع آوری، ذخیره سازی، پردازش، و مدیریت. پوشش اخلاق را گزارش نموده که در ویژگی های اطلاعات مفید است.

مک فی* (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی اینکه " چگونه حسابداری تعهدی پاسخ گویی حاکمیت را افزایش می - دهد" پرداخت. نتایج نشان می دهد که گزینش حسابداری تعهدی در بخش عمومی به افزایش پاسخ گویی دولت به موکلان آن، مدیریت مالی بهتر مدیران خدمات عمومی و مقایسه پذیری عملکرد مدیریت در حوزه های مختلف منجر می شود، که در نهایت باعث ارتقای کیفیت اطلاعات گزارش شده، می شود. بیک[†] و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی به بررسی " برگردان

* McPhee

† Becke

حسابداری تعهدی و بودجه و پیکربندی دوباره هویت حسابداری بخش عمومی" پرداختند. نتایج پژوهش آنها نشان داد که گروه های مختلفی از حسابداران، چالش های متفاوتی در هماهنگی با بودجه ریزی بر مبنای حسابداری تعهدی داشته و تلاش های بسیاری در راستای اجرای حسابداری تعهدی انجام داده اند. اولاس ویرتا* (۲۰۱۴) در پژوهشی به بررسی "سیستم حسابداری یخس عمومی در فنلاند" پرداخت. این محقق در تحقیق خود دلایل عدم پذیرش این استانداردها را توسط تعدادی از کشورهای توسعه یافته به ویژه کشور فنلاند بررسی نمود. به نظر وی ساختار مناسب و قوی حسابداری سنتی در این کشورها که قادر به ثبت رویدادهای مالی به صورت تعهدی هستند، مهم ترین مانع پذیرش استانداردهای حسابداری بین المللی می باشد. وی در خصوص کشور فنلاند تاکید می نماید دلایل فرهنگی و نفوذ و سابقه تاریخی سیستم حسابداری بخش عمومی فنلاند در جامعه حسابداری این کشور، از دلایل مهم عدم پذیرش استانداردهای بین المللی محسوب می گردد. کریستین[†] و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی به بررسی "دلایل عدم پذیرش استانداردهای بین المللی حسابداری بخش عمومی در فنلاند" پرداختند. به نظر آنها قوانین جاری، به ویژه قوانین مربوط به حسابداری بودجه و اهمیت حسابداری بودجه ای، نسبت به مقاصد عمومی گزارشگری مالی، از دلایل عدم پذیرش استانداردهای بین المللی هستند.

مارک رابینسون[‡] (۲۰۱۲) در پژوهشی به بررسی "بودجه بندی تعهدی و رویه مالی صندوق بین المللی پول" پرداخت. نتایج نشان داد که بودجه بندی تعهدی موجب کنترل بهتر میزان بدهی دولت می گردد. البته در تهیه بودجه تعهدی به این موضوع باید توجه شود در بعضی از مواقع باعث پیچیده تر شدن توسعه می گردد اگر رویه مالی مناسب مورد استفاده قرار گیرد.

ریاحی (۱۳۹۵) در پژوهشی به "ارزیابی بکارگیری سیستم های اطلاعاتی حسابداری در شهرداریها" پرداخت. نتایج نشان داد که بکارگیری سیستم های حسابداری مبتنی بر مبنای تعهدی در نظام حسابداری شهرداریها بر افزایش سطح مسئولیت پاسخگویی و همچنین در موارد گزارش بهتر درآمدها، هزینه، دارایی، بدهی و ایفای وظیفه مباشرت مدیریت، التزام بودجه ای و کنترل بودجه ای می شود. رفیعی (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی "کاربرد مبنای تعهدی کامل در حسابداری دولتی" پرداخت. نتایج نشان داد که بسیاری از مسائل مربوط به مزایا و معایب سیستم حسابداری تعهدی هنوز حل نشده باقی مانده است. لازم است در کوشش برای تغییر مبنای حسابداری در بخش عمومی، این مسائل در نظر گرفته شود، از قبیل توجه به توزیع رفاه، ایجاد فرصت های برابر تامین مالی برای حفظ و گسترش زیر ساختها، محیط زیست. امیری (۱۳۹۴) در پژوهش خود به بررسی سیستم های اطلاعاتی حسابداری در مدیریت دستگاه های اجرایی (دانشگاه های دولتی) پرداخته است. در این تحقیق که از منظر هدف کاربردی و از منظر روش توصیفی و تحلیلی است به بررسی سیستم های اطلاعاتی حسابداری دانشگاهها شامل سیستم اطلاعاتی حسابداری بودجه ای، سیستم اطلاعاتی مدیریت مالی و سیستم گزارشگری پاسخگویی پرداخته شده است که بکارگیری فناوری اطلاعات در سیستم های حسابداری باعث خروجی سریعتر، به موقع و یکپارچه نمودن گزارشات، که همواره کانون توجه مدیران ارشد بوده است می شود. تصمیم گیری را بهینه تر می کند. با مطرح شدن سیستم گزارشگری پاسخگویی، مشخص می شود، که سنگ بنای سیستم های اطلاعاتی حسابداری در دانشگاه های دولتی سیستم گزارشگری پاسخگویی می باشد. و دو سیستم اطلاعاتی بودجه ای و مدیریت مالی را در بر می گیرد.

رضانی و همکاران (۱۳۹۳) استفاده از ویژگی روش فرایند تحلیل شبکه در ارزیابی نرم افزار حسابداری مبتنی بر سیستم های اطلاعاتی حسابداری پرداخته و نتایج نشان می دهد که در دنیای تجارت امروز، نرم افزار حسابداری از اهمیت

* Oulasvirta

† Christians

‡ Mark Robinson

دستاورد های نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

زیادی برای اهداف جمع آوری، طبقه بندی و گزارش های مالی بازده هستند. بنابراین، آن را یک ضرورت ضروری برای هر شرکت برای انتخاب نرم افزار مناسب و بسیار کارآمد به منظور رسیدن به اهداف سازمانی می داند. این مطالعه از روش فرایند تحلیل شبکه (ANP) اعمال می شود برای طبقه بندی ویژگی های نرم افزار حسابداری مبتنی بر ویژگی های سیستم های اطلاعات حسابداری (AIS). نتایج اثبات اهمیت زیادی از متغیرهای سازگاری، آموزش و یکپارچگی از نقطه نظر کاربران را دارد. حاجیها و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهش خود به بررسی تاثیر خصوصیات سیستم اطلاعات حسابداری بر عملکرد این سیستم در شرایط تحلیل پذیری وظیفه پرداخته و تایید تحقیق بر اساس رگرسیون چند متغیره نشان داد که در شرایط تحلیل پذیری وظیفه، ارائه اطلاعات با دامنه وسیع و تجمیع یافته توسط سیستم اطلاعاتی، رضایت مدیران از عملکرد سیستم های اطلاعاتی حسابداری را افزایش می دهد. اما در این شرایط، ارائه اطلاعات به موقع اثر معکوسی بر رضایت مدیران از عملکرد سیستم های حسابداری دارد. به عبارت دیگر در هنگامی که وظایف سازمانی تحلیلی است مدیران از سیستم اطلاعاتی حسابداری اطلاعات وسیع و تجمیعی انتظار دارند اما به موقع بودن اطلاعات تاثیر معکوس معناداری بر رضایت آنها دارد.

طریقی (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی "ارزایی مزایای اجرا و پیاده سازی حسابداری تعهدی در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران" پرداخت. مبنای حسابداری تعهدی باعث افزایش قابلیت پاسخگویی مدیران، تسهیل در تهیه بودجه ریزی عملیاتی، تهیه اطلاعات تمام شده شفاف فعالیتها و افزایش تصمیمات بهینه مدیران می گردد. کردستانی و ایرانشاهی (۱۳۹۳) در پژوهشی به "بررسی عوامل بر بکارگیری حسابداری تعهدی در بخش دولتی" پرداختند. نتیجه بکارگیری حسابداری تعهدی بهبود پاسخگویی و افزایش شفافیت اطلاعات مالی خواهد بود و نیز منجر به مدیریت بهتر مدیران خدمات عمومی، افزایش قابلیت مقایسه عملکرد مدیریت در حوزه های مختلف می گردد. مرادی و دهقان زاده (۱۳۸۹) در پژوهشی به بررسی "عوامل مؤثر بر پیاده سازی سیستم های اطلاعاتی حسابداری از منظر ملاحظات کاربری پرداختند. نتایج حاصل از پژوهش نشان دهنده این است که عوامل انسانی، تخصص، مهارت و فرهنگ سازمانی بر بکارگیری مطلوب سیستمهای اطلاعاتی حسابداری در بخش دولتی تاثیر گذار است.

سوالات تحقیق

- تمامی مطالب یاد شده در بیان مساله را می توان در سوال های اصلی تحقیق تلخیص کرد:
۱. آیا نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده بخش عمومی الزامات قانونی را تامین می نماید؟
  ۲. آیا نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده بخش عمومی ضرورت های کنترلی مورد انتظار استفاده کنندگان را تامین می نماید؟
  ۳. آیا نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده بخش عمومی نیازهای نظارتی مورد انتظار استفاده کنندگان را تامین می نماید؟
  ۴. آیا نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده بخش عمومی نیازهای اطلاعاتی مورد انتظار استفاده کنندگان را تامین می نماید؟

فرضیه های تحقیق

نظر به اینکه این تحقیق یک پژوهش توصیفی است فاقد فرضیه بوده و بجای آن مجموعه ای از سوالات طرح شده و فرایند گردآوری مبانی نظری، شواهد میدانی و یافته های تحقیق پیرامون پاسخگویی به این سوالات ادامه می یابد.

روش تحقیق

در این تحقیق از رویکرد ترکیبی روشهای کتابخانه‌ای یا اسنادی و نیز روشهای مصاحبه، پرسشنامه و داده کاوی استفاده شد. در این روش محقق از ابزار فیش برداری از منابع کتابخانه‌ای و نیز ابزارهای طراحی شده نظیر چک لیستهای تخصصی طراحی شده جهت گردآوری اطلاعات مورد نیاز و نیز مصاحبه و پرسشنامه بطور ترکیبی استفاده خواهد نمود. براین اساس محقق اطلاعات جمع‌آوری شده را بر اساس یک نظام منطقی دسته‌بندی و طبقه‌بندی نموده و مورد داده کاوی و تجزیه و تحلیل قرار میدهد. واقع پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی، از بعد شیوه‌ی سنجش متغیرها جزء پژوهش‌های توصیفی و از لحاظ زمان گردآوری داده‌ها مقطعی است.

قلمرو تحقیق

موضوع به بررسی مقایسه‌ای توانمندی سیستم‌های اطلاعاتی (نرم افزارهای رایج) حسابداری مورد استفاده نهادهای بخش عمومی در تأمین انتظارات استفاده‌کنندگان (مطالعه محدود استان سیستان و بلوچستان) می‌پردازد. قلمرو مکانی این تحقیق، مجموعه دستگاههای دولتی و موسسات بخش عمومی در استان سیستان و بلوچستان را در بر می‌گیرد. قلمرو زمانی این تحقیق دوره مالی منتهی به پایان سال مالی ۱۳۹۶ را دربرمی‌گیرد.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این پژوهش را نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده دستگاههای دولتی تشکیل می‌دهند.

روش و ابزار گردآوری و تجزیه و تحلیل داده ها

ابزار جمع‌آوری اطلاعات محقق در این پژوهش، در بخش اول همه اسناد چاپی همانند کتاب، مجلات حسابداری، روزنامه‌ها، هفته‌نامه‌ها، ماهنامه‌ها، مصاحبه‌های چاپ شده، پژوهش‌نامه‌ها، کتاب‌های همایش‌های علمی، متون چاپی نمایه شده در بانک‌های اطلاعاتی و اینترنت و اینترانت و هر منبعی که به صورت چاپی قابل شناسایی باشد، می‌باشد و در بخش دوم جمع‌آوری اطلاعات از طریق بررسی‌های میدانی، مشاهده، مصاحبه با مدیران، حساب‌رسان، ذیحسابان، ممیزان دیوان محاسبات، مدیران مالی و غیره گردآوری خواهد شد.

اطلاعات توصیفی مربوط به استفاده‌کنندگان سیستمها با استفاده از روش‌های آماری مورد شناسایی، بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. براین اساس ابتدا شاخص‌های توصیفی مربوط به ویژگی‌های محیط فعالیت و نیز نیازها و انتظارات اطلاعاتی هریک از سازمانها و موسسات بهره‌بردار از سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری مبتنی بر کامپیوتر گردآوری شده و در ادامه آن این مجموعه اطلاعات و علاوه بر آن به بررسی و مقایسه ویژگی‌های هرگروه از استفاده‌کنندگان و ذینفعان این سیستمها پرداخته شده و فرایند تحقیق برای پاسخگویی به سوالات تحقیق ادامه یافته است.

بمنظور گردآوری داده‌های مورد نظر مربوط به ویژگیها و مشخصات هر یک از سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده دستگاههای دولتی و نهادهای بخش عمومی استان سیستان و بلوچستان، نظر به اینکه ابزار استاندارد جهت شناسایی و ارزیابی هریک از سیستمها در اختیار نبود لذا با کمک استاد محترم راهنما و مصاحبه‌ها و اخذ مشاوره از دیگر صاحب نظران اقدام به طراحی و تنظیم چک لیست‌های مشتمل بر مؤلفه‌ها و شاخصهای ارزیابی سیستم‌های اطلاعاتی

دستاورد های نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

حسابداری گردید که ذیلاً هر یک ارائه می شوند. بمنظور شناخت معیارهای کیفیت سیستم های اطلاعاتی حسابداری ابتدا به بررسی استفاده کنندگان سیستم ها از طریق ایجاد چک لیست هایی به شرح زیر، پرداختیم:

- چک لیست شناخت ویژگیهای استفاده کنندگان سیستم ها
- چک لیست شناخت ویژگیهای محیطی سیستم ها
- چک لیست شناخت ویژگیهای ساختاری سیستم ها
- چک لیست شناخت الزامات قانونی و ضرورت های رعایتی حاکم بر سیستم های اطلاعاتی حسابداری
- چک لیست شناخت ویژگیهای نظارتی سیستم ها
- چک لیست شناخت ویژگیهای کنترلی سیستم ها
- چک لیست شناخت قابلیت های گزارشگری سیستم ها
- چک لیست سهولت کاربری سیستم ها

سازمانها و موسسات استفاده کنندگان سیستمها

براساس تعریف انجام شده در خصوص جامعه هدف تحقیق ، مجموعه سازمانها و موسسات استفاده

کننده از سیستمهای اطلاعاتی حسابداری مورد مطالعه در این پژوهش به شرح زیر بوده است:

ردیف	شرح مشخصه	تعداد مشاهدات	درصد
۱	دستگاههای اجرایی دولتی استانی	۱۸	۷۲
۲	شرکتهای دولتی استان	۵	۲۰
۳	موسسات و سازمانهای بخش عمومی استان	۲	۸

ویژگی های استفاده کنندگان سیستمها

از مجموع ۴۰۵ نفر استفاده کننده از سیستمهای اطلاعاتی حسابداری مبتنی بر کامپیوتر مورد بررسی در جامعه هدف این تحقیق تعداد ۲۰۷ نفر مرد و ۱۹۸ نفر زن بوده اند.

ردیف	شرح مشخصه	تعداد مشاهدات	درصد
۱	مرد	۲۰۷	۵۱
۲	زن	۱۹۸	۴۹

اکثریت استفاده کنندگان به پرسش نامه الف، دارای مدرک تحصیلی کارشناسی می باشند. همانطور که جدول شماره ۲ نشان می دهد، ۴۲ نفر دارای مدرک دیپلم، ۴۹ نفر دارای مدرک فوق دیپلم، ۲۹۶ نفر دارای مدرک کارشناسی و ۱۸ نفر دارای مدرک کارشناسی ارشد هستند.

دستاورد های نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

ردیف	شرح مشخصه	تعداد مشاهدات	درصد
۱	دیپلم	۴۲	۱۰,۳
۲	فوق دیپلم	۴۹	۱۲
۳	کارشناسی	۲۹۶	۷۳
۴	کارشناسی ارشد	۱۸	۴,۷

همان طور که در جدول ۳ مشخص است ۵۵٪ از استفاده کنندگان معادل ۲۲۳ نفر، رشته‌ی تحصیلی‌شان حسابداری، ۴۸ نفر مدیریت و ۳۶ نفر اقتصاد بوده و همچنین رشته تحصیلی ۲۴٪ و یا معادل ۹۹ نفر نیز غیرمرتبط بوده است.

ردیف	شرح مشخصه	تعداد مشاهدات	درصد
۱	حسابداری	۲۲۳	۵۵
۲	مدیریت	۴۸	۱۲
۳	اقتصاد	۳۶	۹
۴	سایر	۹۹	۲۴

استفاده کنندگان سیستم های اطلاعاتی حسابداری بر حسب مدت تجارب شغلی مرتبط و سوابق مهارتی کار با سیستم های اطلاعاتی حسابداری بشرح زیر طبقه بندی شده اند.

ردیف	شرح سوابق مرتبط	تعداد مشاهدات	درصد
۱	کمتر از شش سال	۲۱۳	۵۲
۲	شش تا دوازده سال	۹۳	۲۳
۳	دوازده تا هیجده	۳۹	۱۰
۴	هیجده تا بیست و چهار سال	۳۹	۱۰
۵	بیست و چهار تا سی سال	۲۱	۵

از مجموع سیستم های عامل محیط اجرای سیستم های اطلاعاتی حسابداری توزیع فراوانی درصدی هریک از این سیستم ها بشرح زیر است:

ردیف	نوع سیستم عامل	درصد
۱	سیستم عامل داس	۱۱
۲	سیستم عامل ویندوز	۸۳
۳	سیستم عامل لینوکس	۶

از مجموع کل ۱۶۰ امتیاز ویژگیها و قابلیت های ساختاری سیستمها، امتیازات مرتبط با هر یک از قابلیت های سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده دستگاه های دولتی و نهادهای بخش عمومی استان س و ب شرح زیر است:

چک لیست شناخت ویژگی های ساختاری سیستم ها				
ردیف	شرح مشخصه	سقف	امتیاز	درصد
۱	قابلیت توسعه و ارتقای سیستم	۱۰	۴	۴۰
۲	انعطاف پذیری سیستم	۱۰	۳	۳۰
۳	امنیت سیستم	۱۰	۳	۳۰
۴	پشتیبانی سیستم	۱۰	۸	۸۰
۵	هوشمندی سیستم	۱۰	۴	۴۰
۶	قابلیت های کنترلی	۲۰	۱۱	۵۵
۷	قابلیت های گزارش دهی	۳۰	۱۴	۴۷
۸	الزامات رعایتی	۳۰	۱۵	۵۰
۹	یکپارچگی	۱۰	۴	۴۰
۱۰	سهولت کاربری	۲۰	۱۳	۶۵
	جمع	۱۶۰	۷۹	۴۹,۳

نتایج و یافته های تحقق یق

نتایج سوال اول

۱. آیا نرم افزار های حسابداری مورد استفاده بخش عمومی الزامات قانونی را تامین می نماید؟
 با توجه بررسی انجام شده و مقایسه عملکرد نرم افزار های سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده سازمان های دولتی و نهادهای بخش عمومی جامعه هدف تحقیق، از آنجائیکه همه این گونه موسسات مکلف به رعایت مجموعه ای از الزامات قانونی و قراردادی از جمله الزامات بودجه ای، مقررات ناظر بردریافت و پرداخت ها و مقررات مالیاتی، مالی و محاسباتی می باشند برای پاسخ گویی به این پرسش تحقیق چک لیستی از اهم موارد الزامات قانونی تهیه گردیده و سیستم های اطلاعاتی مورد استفاده هریک از دستگاه های اجرایی بر حسب فراوانی موارد اجرا و رعایت این الزامات امتیاز دهی شده و در نهایت نمره هریک از سیستم های اطلاعاتی در خصوص رعایت الزامات محاسبه شده و میانگین امتیازات مربوطه محاسبه گردید شاخص آماره توصیفی میانگین حکایت از متوسط ۷۱ درصدی انطباق سیستم ها با الزامات قانونی و قراردادی مورد بررسی می باشد. این یافته ها می تواند در ارتباط با حسابرسی رعایت که توسط حسابرسان دیوان محاسبات و براساس مجموعه قوانین مالی و محاسباتی دولت صورت می پذیرد شاخص بسیار تعیین کننده ای در شناخت آنها از میزان انطباق سیستم ها با قوانین موضوعه و در نتیجه تعیین حجم و دامنه رسیدگی ها شان از یکسو تلقی شود.

میانگین شاخصه ها بر حسب درصد

۷۱	میزان انطباق سیستم ها با الزامات قانونی و قراردادی
----	--

نتایج سوال دوم

۲. آیا نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده بخش عمومی ضرورت های کنترلی مورد انتظار استفاده کنندگان را تامین می نماید؟

نظر به اینکه امروزه با توسعه روشهای فناوری اطلاعات و اتکای روزافزون سازمانها به روشهای داده پردازشی ماشینی شاهد انجام بخش عظیمی از عملکردهای دستگاههای دولتی و موسسات بخش عمومی از طریق سامانه های نرم افزار و به اتکای سیستم های اطلاعاتی حسابداری صورت می پذیرد. لذا لازم و ضروری است تا ساختارهای کنترل داخلی سازمانها بجای روشهای دستی به روشهای ماشینی و از طریق سامانه های کنترلی در این مجموعه سیستمها اعمال گردد.

حجم انبوه داده های مالی و عملیاتی سازمانها از یکسو و وسعت، گستردگی و تنوع اقلام و اجزای کنترلی اعم از کنترلهای داخلی مالی و یا اداری شرایطی را بدست داده که جز به روشهای سیستمی نمیتوان انتظار اعمال یک مجموعه ساختارهای کنترل داخلی را در محیط فعالیت سازمانها انتظار داشت. این ضرورت سبب شد تا چک لیستی از اهم اجزای سیستم کنترل داخلی لازم الرعایه در محیط فعالیت دستگاههای دولتی تهیه و با بررسی های میدانی انجام یا عدم انجام آن مجموعه مولفه های کنترلی از طریق سیستم های اطلاعاتی مورد استفاده دستگاهها، اقدام به امتیاز دهی سیستمهای مورد استفاده نمودیم.

بر این اساس پس از محاسبه فراوانی میزان رعایت هریک از اجزای سیستم کنترل داخلی اقدام به محاسبه میانگین امتیازات مربوطه گردیده که یافته های توصیفی حکایت از انجام تنها ۵۳ درصد از انتظارات کنترلی دستگاهها توسط سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده دارد. براین اساس از آنجا که یکی از وظایف ساختارکنترل های داخلی کافی در سازمانها حفاظت از منابع و داراییها و اجرای صحیح فرایندهای مالی و عملیاتی و نیز تهیه اطلاعات بموقع و قابل اتکا برای استفاده در مدل تصمیم مدیران و ذینفعان می باشد ضروری است تا این ضعف در عملکرد سیستم های اطلاعاتی حسابداری در خصوص اعمال ساختارهای پیچیده کنترل داخلی موثر و کارا صورت پذیرد.

	میانگین شاخصه ها برحسب درصد
۵۳	میزان تأمین انتظارات کنترلی دستگاهها

نتایج سوال سوم

آیا نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده بخش عمومی نیازهای نظارتی مورد انتظار استفاده کنندگان را تامین می نماید؟ از آنجا که دستگاههای دولتی و نهادهای بخش عمومی همانند سایر بنگاهها و موسسات بخش انتفاعی تحت مجموعه ای از نظارتها از سوی مراجع قانونی و نظارتی از جمله دیوان محاسبات ، خزانه داری کل کشور ، سازمان بازرسی ، سازمان حسابرسی و سایر نهادهای امنیتی و نظارتی می باشند .

یکی از ضرورتها و قابلیت های مهم سیستم های اطلاعاتی حسابداری تامین انتظارات اطلاعاتی نهادهای نظارتی می باشد سیستم های اطلاعاتی حسابداری می بایست نظارت ضمنی و آنی مورد نظر دیوان محاسبات را اعمال نموده و اطلاعات لازم در خصوص عدم رعایت الزامات قانونی بعنوان یک نیاز ضروری در اختیار دستگاههای نظارتی قرار دهند . نهادهای نظارتی نظیر دیوان محاسبات، سازمان حسابرسی، سازمان بازرسی، اقتصاد و دارایی و دیگر سازمانهای نظارتی بموجب وظایف ذاتی و قانونیشان می بایست بر عملکرد و فعالیت سازمانهای دولتی نظارت داشته و از کیفیت عملکردهای مالی و عملیاتی آنها اطلاع یابند در این ارتباط سیستم های اطلاعاتی حسابداری ناچار به ارائه اطلاعات با اهمیت ، قابل فهم و بموقع در این ارتباط دارند و اینکه این اطلاعات قابلیت مقایسه ، راست آزمایی ، ردیابی ، تایید پذیری و کنترل صحت آن را داشته باشد که نتایج نشان داد که نرم افزارهای مالی مورد استفاده سیستمهای اطلاعاتی دستگاههای دولتی جامعه تحقیق تنها ۳۱ درصد از مولفه ها و انتظارات نظارتی را تامین می نمایند .

	میانگین شاخصه ها برحسب درصد
۳۱	میزان تأمین انتظارات نظارتی دستگاههای نظارتی

نتایج سوال چهارم:

آیا نرم افزارهای حسابداری مورد استفاده بخش عمومی نیازهای اطلاعاتی مورد انتظار استفاده کنندگان و ذینفعان را تامین می نماید؟

می دانیم که محصول نهایی سیستم های اطلاعاتی حسابداری ، همانا تهیه و ارائه صورتهای مالی اساسی و سایر گزارشات مالی مورد نیاز می باشد با توجه به اینکه سیستم حسابداری دولتی ابزار قابل ملاحظه ای برای ارزیابی کیفیت عملکرد سازمان از یکسو و سنجش و قضاوت در خصوص ارزیابی عملکردمدیران سطوح مختلف از سوی دیگر می باشد. سیستم های اطلاعاتی حسابداری در دستگاههای دولتی می بایست مجموعه متنوعی از اطلاعات اعم از اطلاعات وضعیت مالی ، نتایج عملیات ، کیفیت اجرای بودجه و تحقق یا عدم تحقق اهداف و وظایف سازمان را در اختیار استفادکنندگان و ذینفعان مربوطه قراردهد. علاوه براین یک کارکرد مهم دیگر ، سیستم های اطلاعاتی حسابداری فراهم نمودن اطلاعات مفید و موثر در مدل تصمیم مدیران می باشد .

اطلاعات مربوط ، قابل اتکا و بموقع ، بمنزله مواد اولیه ساخت یک تصمیم است و جزیی غیر قابل انفکاک از الگوی تصمیم گیری مدیریت است.

دستاورد های نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

استفاده کنندگان از اطلاعات سیستم های اطلاعاتی حسابداری دولتی عموماً دولت و قانونگذاران، مدیران و کارکنان دستگاه های دولتی و موسسات بخش عمومی می باشند لذا ضروری است تا نرم افزار حسابداری مورد استفاده در سازمان های دولتی می بایست قادر به تامین اطلاعات مورد نیاز ذینفعان باشند به منظور پاسخگویی این پرسش مجموعه اقلام اطلاعاتی مورد نیاز استفاد کنندگان و ذینفعان مستقیم سیستم های مزبور فهرست شده و فراوانی تامین هر یک از این اقلام توسط سیستم های اطلاعاتی مورد استفاده اندازه گیری و امتیاز دهی شده و میانگین امتیازات مربوطه دلالت بر تامین ۳۷ درصد از اطلاعات مورد نیاز ذینفعان توسط این سیستم ها دارد.

	میانگین شاخصه ها بر حسب درصد
۳۷	میزان تأمین نیازهای اطلاعاتی مورد انتظار استفاده کنندگان

نتیجه گیری نهایی تحقیق

در این تحقیق به بررسی مقایسه ای توانمندی سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده دستگاه های دولتی و نهادهای بخش عمومی استان سیستان و بلوچستان در تامین انتظارات استفاده کنندگان و سایر ذینفعان پرداخته شده است. مطابق بررسی های انجام شده سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده دستگاه های دولتی و نهادهای بخش عمومیدر مجموع شاخص های چهارگانه بطور متوسط ۴۸ درصد از توانمندیها و قابلیت های مورد انتظار را در اختیار دارند. یافته های این پژوهش نشان می دهد که یکی از مهمترین قابلیت های مورد انتظار ذینفعان اینگونه سیستم ها، جامعیت و سهولت در گزارش دهی و گزارشگری از سیستم است تنوع در گزارش دهی سیستم، قابلیت مقایسه گزارشات و سهولت در تولید گزارشات مالی مختلف از جمله مهمترین وجه انتظار استفاده کنندگان از یکسو و مهمترین چالش و نقطه ضعف غالب سیستم های مورد استفاده بوده است.

مطابق بررسی های میدانی عدم تأمین انتظارات نظارتی دستگاه های نظارتی و عدم تأمین نیازهای اطلاعاتی استفاد کنندگان و کاربران به ترتیب دو چالش مهم در خصوص توانمندی سیستم های اطلاعاتی حسابداری بوده است. عدم امکان تولید گزارشات مالی مقایسه ای سالانه برای مقایسه وضعیت و عملکرد موسسه در مقیاس سالانه و در سالهای مختلف و نیز گزارشات مالی مقایسه ای ماهانه برای حداقل دو تا حداکثر دوازده ماه با هم می توان اشاره نمود. همچنین عدم امکان تولید گزارشات مبتنی بر تجزیه و تحلیل مالی از جمله مقایسه روندها، آزمون نسبت های مالی، تولید نمودارهای فعالیت و عملکرد و سایر شاخصه های تحلیل گری مالی از جمله ضعف های عمده سیستم های مورد مطالعه بوده است.

همچنین نتایج نشان داد که پس از ضعف در ساختارهای گزارشدهی و گزارشگری، مهمترین ضعف این مجموعه سیستم ها، همانا ضعف در هوشمندی و پایین بودن توان کنترلی و نظارتی سیستم ها بوده است از جمله میتوان به عدم هوشمندی مورد انتظار سیستم ها به کنترل لحظه ای بودجه و اعتبار، کنترل نقدینگی، کنترل سررسیدهای وامها، اسناد و تعهدات تجاری اشاره نمود

محدودیت های پژوهش

مهمترین محدودیت این پژوهش، محدود بودن جامعه تحقیق ناشی از عدم امکان در اختیار داشتن اطلاعات مربوط به سایر سیستم های اطلاعاتی حسابداری در دستگاههای اجرایی سایر استانها و در نتیجه ضعف در امکان تعمیم دهی نتایج به جامعه مرجع تحقیق می باشد.

پیشنهادات تحقیق

۱. یکی از مهمترین یافته های این پژوهش، لزوم تعیین و تعریف مجموعه ای از شاخصه معیارها در قالب چک لیست ارزیابی سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده دستگاههای دولتی و نهادهای بخش عمومی و ابلاغ آنها به این دستگاهها بمنظور تطبیق زیرساختهای سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده با معیارهای مزبور و رفع نقاط ضعف امنیتی و عملکردی و بهبود هوشمندی و قابلیت های گزارشگری از این سیستم ها می باشد
۲. به منظور شناسایی درجه کارایی و کفایت سیستم های اطلاعاتی هر یک از دستگاهها توسط مدیران ارشد از یکسو و حمایت آنها در توسعه و ارتقای سیستم های مورد استفاده از سوی دیگر، پیشنهاد می شود دوره های مهارت یابی مدیران در ارتباط با کاربرد و استفاده مستقیم و بی واسطه از امکانات و گزارشات این سیستم ها الزامی گردیده و بویژه مدیران مالی موظف به شرکت در این کارگاهها و تحصیل توانایی کار با این سیستم ها را محقق سازند
۳. تصویب مقررات و آیین نامه های الزام آور توسط مجامع حرفه ای حسابداری در خصوص تبیین ویژگیها و استانداردهای تخصصی مورد نیاز هریک از سیستم های اطلاعاتی حسابداری مورد استفاده موسسات و دستگاههای بهره بردار، تا از این رهگذر پدیدآورندگان این مجموعه سیستم های اطلاعاتی حسابداری نسبت به ارتقای قابلیت های کنترلی، هوشمندی و گزارشدهی و امنیت پایگاههای داده تمهیدات بیشتری بیابند

پیشنهادات آتی

- ۱- برای تعمیم نتایج به سایر سیستم های اطلاعاتی حسابداری و در سایر استانها، پیشنهاد می شود پژوهش های بیشتری در سایر استانها و در خصوص سیستم های اطلاعاتی مورد استفاده سایر دستگاههای دولتی و نهادهای بخش عمومی در آن استانها صورت پذیرد.
۲. توجه مدیران، ذیحسابان، دستگاههای نظارتی و سایر ذینفعان به توانمندیها و نقاط ضعف هریک از این سیستمها در تصمیم گیری در خصوص استفاده از این سیستم ها و اجرای پروژه های اتوماسیون مالی دستگاههای مربوطه می باشد.

منابع

- آذر، ع، و رحیم مومنی، ۱۳۸۷، "آمار و کاربرد آن در مدیریت" انتشارات دانشگاه پیام نور، جلد ۲، ص ۱۲۴
- پورحیدری، م، و علی همتی، ۱۳۸۴، "اثر قراردادهای بدهی، هزینه های سیاسی، طرح های پاداش و مالکیت در دستکاری سود توسط سهامداران"، مجله تحقیقات مالی، شماره ۸۱، صص ۳۷-۵۳.
- تهرانی، ر، ۱۳۸۵، "تجزیه و تحلیل صورتهای مالی"، چاپ اول، انتشارات نگاه دانش.
- باباجانی، جعفر و آرزو مددی، ۱۳۸۸ («امکان سنجی تحول در نظام حسابداری و گزارشگری مالی دانشگاههای دولتی ایران»
- باباجانی، جعفر (۱۳۸۲) فصلنامه بررسیهای حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۶، تابستان، صص ۲۰

دستاورد های نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

حافظ نیا، م. ۱۳۸۲، "مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی"، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، چاپ نهم.

باباجانی، جعفر، ۱۳۸۹، "حسابداری و کنترل مالی دولتی"، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی، چاپ دوم.
باباجانی، جعفر؛ ۱۳۹۱، "مسئولیت پاسخگویی و تحولات حسابداری دولتی موضوع بیانیه ۳۴ GASB"، پژوهشنامه علوم انسانی و اجتماعی، سال سوم، شماره هشتم.

حسن آبادی، محمد، علیرضا صراف. "نیم قرن تجربه آمریکا در نظام های بودجه ریزی عملیاتی"، چاپ سیب سبز، ۱۳۹۰، ص ۱۲۳-۱۲۰.

خاکی، غ. ۱۳۷۵، "روش تحقیق با رویکردی به پایان نامه نویسی"، انتشارات بازتاب، چاپ هشتم
ریاحی، ناصر. (۱۳۹۵). ارزیابی بکارگیری مبنای حسابداری تعهدی در نظام حسابداری شهرداریها"، پژوهش های حسابداری، دوره ۵، شماره ۱.

رفیعی، افسانه. (۱۳۹۴). "کاربرد مبنای تعهدی کام در حسابداری دولتی"، ماهنامه حسا برس، شماره ۴.
رفیعی، افسانه (۱۳۸۷) مجله حسابرس، شماره ۴۰، بهار، صص ۹۱، «کاربرد مبنای تعهدی کامل در حسابداری دولتی کرباسی یزدی، حسین و علی طریقی (۱۳۸۸) ارزیابی مزایای سامانه های حسابداری تعهدی در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات»

کردستانی، غلامرضا و علی اکبر ایرانشاهی (۱۳۸۴)، «بررسی عوامل موثر بر بکارگیری حسابداری تعهدی در بخش دولتی» ۱ فصلنامه دانش حسابرسی، شماره ۲۸، بهار، صص ۲۱

شبهانگ رضا (۱۳۷۸) حسابداری مدیریت چاپ بیست و چهارم تهران مرکز تحقیقات حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی. کاتلر فیلیپ مدیریت بازاریابی (۱۹۳۱) ترجمه بهمن فروزنده

صابرم؛ ۱۳۹۲، "بررسی ظرفیت قوانین ومقررات جهت پیاده سازی نظام حسابداری تعهدی در بخش دولتی ایران"، اولین همایش رویکردهای نوین در حسابداری دولتی، مازندران، آمل، ۱۲ و ۱۱ اردیبهشت

فاضلی، احمد، ۱۳۸۹، سیستم اطلاعات حسابداری، نشریه حسابرس شماره ۵۱، صص ۱۲۰-۱۲۴
قنبری، محمد علی، نرگس سرلک، مهدی هاشمی، ۱۳۹۱، نقش سیستم اطلاعات حسابداری در فرایند تصمیم گیری

مدیران شرکت ملی گاز ایران سایت نور مگ
۲۵. مستاجران، علی. (۱۳۸۰). سیستمهای اطلاعات مدیریت، انتشارات کیو مرث، تهران

۲۶- ملانظری، مهناز، عاطفه زرابی، ۱۳۹۲، تناسب سیستم های اطلاعاتی حسابداری مجله پژوهش حسابداری شماره ۹ تابستان ۱۳۹۲

وکیلی فرد، ح؛ نظری ۱۳۹۳، "عوامل موثر بر پیاده سازی نظام حسابداری تعهدی در موسسات تابعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی" فصلنامه حسابداری سلامت، دوره اول، شماره اول، شماره پیاپی تابستان، صفحه ۱۱-۱۴۵.

مهدوی، غلامحسین، ۱۳۷۹، مجله حسابرس، شماره ۷، تابستان، صص ۴۸، «نظام پاسخگویی و حسابداری دولتی در ایران»

Boxali, P. (۱۹۹۸). "The revolution in government accounting". *Australian CPA*, No. ۶۸ (۳), pp. ۱۸-۲۰.

Barrett, P. (۲۰۱۲), "Managing in an Accrual Accounting Environment", Paper Presented to RIPA. Conference Canberra, ۴۶.

Becke, S. D.; Jagalla, T.; and P. Skærbæk (۲۰۱۴). "The Translation of Accrual Accounting and Budgeting and the Reconfiguration of Public Sector Accountants' Identities Critical Perspectives on Accounting". Available at: <http://vahabonline.com/wpcontent/>

Carlin, T. M. (۲۰۰۳). "Accrual accounting & financial reporting in the public sector:

Chan, L. J. (۲۰۱۱). "Government Accounting: An Assessment of Theory, Purposes and Standards". *Public Money & Management*, Vol. ۴۰, Issue. ۱, pp. ۱۳-۴۶

Christians J., Reyniers B. & C., Rolle (۲۰۱۳), "Impact of IPSAS on Reforming Governmental Financial Information Systems: a Comparative Study", *International Review of Administrative Sciences*, Vol. ۷۶, No. ۵۳۷, PP. ۵۴.

Guthrie, J. (۱۹۹۸). "Application of accrual accounting in the Australian public sector rhetoric or reality". *Financial Accountability & Management*, February, Vol. ۱۴, Issue. ۱, pp. ۱-۱۹.

Hannes W. Lampe (۲۰۱۳), *Accrual ACCOUNTING - A DRIVER OF LOCAL GOVERNMENT EFFICIENCY*

Hepworth, N. (۲۰۰۳). "Preconditions for successful implementation of accrual accounting in central government". *Public Money & Management*, Vol. ۲۳, Issue ۱, pp. ۳۷-۴۴.

Higgins, G. (۲۰۰۹). "Government's move to accrual accounting". *Accountancy SA*, Johannesburg, June, pp. ۲۰-۲۴.

IFAC (International Federation of Accountants). (۲۰۰۰). "Guideline for Government Financial Reporting, Exposure Draft". New York, Public Sector Committee, November.

Jordan and Hakbart . (۲۰۱۲). "Perceptions and Characteristics of Financial Statement Users in Developing Countries: Evidence from Iran." *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*. Vol. ۱۴, No. ۱, pp. ۳۳-۵۴.

McPhee, I. (۲۰۱۵). "How Accrual Accounting Enhances Governance and Accountability". CPA Australian Public Sector Finance and Management Conference. ۱۷ August, Available at: <http://www.anao.gov.au/>

Nesbakk, L. G. (۲۰۱۰). "Accrual accounting representations in the public sector-A case of Autopoiesis". *Critical Perspectives on Accounting*, October, Vol. ۱۲.

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) (۲۰۰۸). *Public Governance Committee. 3rd annual OECD public sector accrual symposium-annotated agenda*. [۱۸, Dec, ۲۰۰۸].

Robinson, M. (۲۰۱۳). "Accrual Accounting and the Public Sector". Working Paper, School of Economics and Finance Queensland University of Technology.

Robinson, Marc, ۲۰۱۲, *Accrual Budgeting and Fiscal Policy*, IMF, Working Paper Fiscal Affairs Department.

Robinson, Marc, ۲۰۱۲, *Accrual Budgeting and Fiscal Policy*, IMF, Working Paper Fiscal Affairs Department

Ouda, H. (۲۰۰۳). "Accrual Accounting in the Governmental Sector: Background, Concepts,

Benefits and Costs”. *The International Consortium on Governmental Financial*, August, No. ۲, Volume. ۱۱۱, pp. ۵۲-۷۳.

Thomas, H. B. (۲۰۰۷). “Does Full Accrual Accounting Enhance Accountability?”. *The Innovation Journal: The Public Sector Innovation Journal*, Vol. ۱۲ (۳), pp. ۹-۱۴.

Tickell, G. (۲۰۱۰). “Cash to Accrual Accounting: One Nation's Dilemma”. *The International Business & Economics Research Journal*, Vol. ۹, Issue. ۱۱, pp. ۷۱-۷۹.